

"Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

"Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. "Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətlərə və beynəlxalq təşkilatlara verilməsi Qaydası", "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası", "Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılması Qaydası", "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirlirinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına müəssisə, idarə və təşkilatların buraxılması üçün icazənin alınması Qaydası", "Dövlət sirri təşkil edən məlumatın qeyri-qanuni yayılması üzrə ekspert rəyinin hazırlanması və təsdiq edilməsi Qaydası", "Dövlət sirlirinin yayılmasının qarşısının alınması Qaydası" və "Dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarə orqanlarında, müəssisə, idarə və təşkilatlarda dövlət sirlirinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası

nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydaları" təsdiq edilsin (əlavə olunur).^[1]

2. Bu qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri A.RASİZADƏ

Bakı şəhəri, 15 mart 2005-ci il
40

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2005-ci il 15 mart tarixli 40 nömrəli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətlərə verilməsi

QAYDASI

1. "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanının icrası məqsədilə hazırlanmış bu Qayda dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətlərə və beynəlxalq təşkilatlara verilməsi qaydasını müəyyən edir.

Bu Qaydanın tələbləri dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətlərə və beynəlxalq təşkilatlara verilməsində maraqlı olan Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanları, müəssisə, idarə və təşkilatları (xüsusi vurğulanan hallardan başqa, bundan sonra - təşkilatlar) tərəfindən hökmən tətbiq olunmalıdır.^[2]

2. Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsi dedikdə, göstərilən məlumatların istənilən üsulla (verilmə, göndərilmə, tanış olmağa buraxılma və s.) digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata (dövlət tərəfindən və beynəlxalq təşkilat tərəfindən səlahiyyət verilmiş şəxsə) verilməsi başa düşülür.^[3]

3. Hər bir ayrıca halda dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsi, qəbul edən tərəfin verilən məlumatların mühafizəsi üzrə öhdəliyi və bu məlumatların verilməsinin mümkünlüyü haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirlirinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın (bundan sonra - İdarələrarası Komissiya) ekspert rəyi əsasında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə həyata keçirilir.^[4]

4. Digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilən dövlət sirri təşkil edən məlumatın mühafizəsi üzrə qəbul edən tərəfin öhdəlikləri verilən məlumatların qarşılıqlı mühafizəsi haqqında tərəflər arasında bağlanılan beynəlxalq müqavilədə^{*} nəzərdə tutulur.

Müqavilədə aşağıdakılar əks olunmalıdır:
verilən məlumatların Azərbaycan Respublikasındakı məxfilik dərəcələrinin qəbul edən tərəf-dövlətdəki məxfilik dərəcələrinə müvafiqliyi;
müqavilənin həyata keçirilməsi üzrə fəaliyyətlərin əlaqələndirilməsinə məsul olan səlahiyyətli orqanlar;
məlumatların verilmə qaydası;
verilən məlumatların istifadəsi və mühafizəsi üzrə tələblər;
verilən məlumatların 3-cü tərəfə verilməməsi (yayılmaması) və onların qəbul edən tərəf-dövlətin qanunvericiliyinə və bağlanan müqavilənin şərtlərinə müvafiq mühafizəsi haqqında qəbul edən tərəf-dövlətin öhdəliyi;
mübahisəli məqamlara baxılması və vurula bilən ziyanın ödənilməsi qaydaları;
müqavilənin qüvvəyə minməsi qaydaları.

5. Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsində maraqlı olan təşkilatlar bu barədə əsaslandırılmış vəsatətlə verilməsi nəzərdə tutulan məlumat barədə sərəncam vermək səlahiyyətinə malik olan dövlət hakimiyyəti orqanına müraciət etməlidir.

Vəsətətdə aşağıdakılar əks olunmalıdır:
məlumatların verilməsində məqsəd;
verilməsi nəzərdə tutulan məlumatların siyahısı, onların məxfilik dərəcələri və hansı əsaslarla məxfiləşdirildiyi (dövlət sirlinə aid edildiyi);
məlumatları qəbul edən tərəf-dövlətin və beynəlxalq təşkilatın məlumatları qəbul etmək səlahiyyəti verdiyi orqanların siyahısı;
məlumatların verilməsinin məqsəduyğunluğunun və zəruriliyinin əsaslandırılması, Azərbaycan Respublikasının siyasi və iqtisadi maraqlarının təmin olunması baxımından məlumatların verilməsinin nəticələrinin proqnozlaşdırılması və qiymətləndirilməsi;
qəbul edən tərəf-dövlətin və beynəlxalq təşkilatın müqavilə üzrə götürdüyü öhdəliyi yerinə yetirmədiyi halda vurula bilən ziyanın ödənilməsi qaydaları.

Təqdim olunmuş vəsatətə əsasən dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsinin mümkünlüyü məsələsinə 1 (bir) ay müddətində baxılır və müvafiq rəy verilir. Dövlət sirri təşkil edən məlumatın digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsi barədə məqbul rəy alınmış müəssisə, idarə və təşkilat rəyi və vəsatəti baxılması və dövlət sirri təşkil edən məlumatın

digər dövlətə verilməsi məsələsinin həll edilməsi üçün tabe olduğu dövlət hakimiyyəti orqanına təqdim edilir.^[5]

6. Məlumatların verilməsində maraqlı olan dövlət hakimiyyəti orqanı əsaslandırılmış vəsatəti, rəyi, həmçinin verilən məlumatların qarşılıqlı mühafizəsi barədə beynəlxalq müqaviləni və verilməsinin mümkünlüyünə baxılan məlumatların mühafizəsinə bilavasitə aidiyyəti olan digər sənədləri baxılmaq üçün İdarələrarası Komissiyaya təqdim edir.

Məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsinin mümkünlüyü barədə materiallara İdarələrarası Komissiyada 45 gün müddətində baxılır və müvafiq rəy verilir. Rəyin hazırlanması üçün əlavə ekspertizanın keçirilməsi zərurəti yaranarsa, bu müddət artırıla bilər. Belə halda müraciət edən dövlət hakimiyyəti orqanı bu barədə məlumatlandırılır.

7. Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsi barədə İdarələrarası Komissiyanın rəyi məqbul olduqda, dövlət hakimiyyəti orqanı məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsi barədə təkliflərini hazırlayaraq, İdarələrarası Komissiyanın rəyi və verilən məlumatların qarşılıqlı mühafizəsi barədə beynəlxalq müqavilə ilə birlikdə baxılmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edir.

Əgər məlumatları alan tərəf-dövlət və beynəlxalq təşkilata verilən məlumatların qarşılıqlı mühafizəsi haqqında əvvəllər beynəlxalq müqavilə bağlanılmamışdırsa və ya əvvəllər bağlanılmış beynəlxalq müqavilə bu Qaydanın 4-cü bəndi ilə təsbit olunmuş tələbləri tam əhatə etmərsə, müvafiq beynəlxalq müqavilələrin bağlanılması və ya bağlanılmış beynəlxalq müqavilələrə əlavələr edilməsi barədə qəbul edən tərəf-dövlətə və beynəlxalq təşkilatla ilkin olaraq işlənilib hazırlanmış, aidiyyəti dövlət hakimiyyəti orqanları ilə razılaşdırılmış təkliflər də Azərbaycan Respublikasının Nazirlər

Kabinetinə təqdim edilir.^[6]

8. Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata verilməsi beynəlxalq müqavilələrlə həyata keçirilir. Verilən məlumatların mühafizəsi üzrə əlavə tədbirlər beynəlxalq müqavilələrdə nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2005-ci il 15 mart tarixli 40 nömrəli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi

QAYDASI

I. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1. "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanının icrası məqsədilə hazırlanmış bu Qayda müəssisə, idarə və təşkilatlarda (bundan sonra - təşkilat) dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində həmin məlumatların mühafizəsinin təmin olunması qaydasını müəyyən edir.

Azərbaycan Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş səlahiyyətlərinin xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, bu Qaydaya uyğun olaraq, idarədaxili qaydalarını

hazırlaya və *Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti* (bundan sonra - təhlükəsizlik orqanı) ilə razılaşdırmaqla təsdiq edə bilər.^[7]

2. Təşkilat dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin icrasına dövlət sirri haqqında qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada icazə aldıqdan sonra buraxılır.

Belə işlərin icrasına müvafiq icazə almaq istəyən təşkilatda sifarişçi ilə razılaşdırılmaqla, bu işlərin icrası prosesində dövlət sirri təşkil edən məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi məqsədilə tədbirlər planı hazırlanır və yerinə yetirilir.

Tədbirlər planı təşkilat rəhbərinin yaratdığı işçi qrup tərəfindən işlənilib hazırlanır. İşçi qrupa bu işlərin görülməsinə cəlb edilmiş bölmələrin və dövlət sirlirinin mühafizəsi üzrə bölmələrin mütəxəssisləri daxil edilir.

Tədbirlər aşağıdakıları nəzərdə tutur:
iş üzrə dövlət sirri təşkil edən məlumatların, habelə belə məlumatları açıqlayan əlamətlərin müəyyən edilməsi;
dövlət sirri ilə bağlı işlərin görülməyi sahələrin və bölmələrin, o cümlədən bu işlərlə bağlı müşavirələrin keçirilməyi otaqların müəyyənləşdirilməsi;
iş prosesində dövlət sirri təşkil edən məlumatların mümkün axın (kanara sızma) kanallarının müəyyənləşdirilməsi;
dövlət sirri ilə bağlı işlərin icrasına buraxılması zəruri olan vəzifələrin müəyyənləşdirilməsi;
təşkilata buraxılış rejiminin və obyekt daxili rejimin müəyyənləşdirilməsi;
konkret sahələr və proseslər üzrə normativ və metodik sənədlərin işlənilib hazırlanmasını;
dövlət sirri ilə bağlı işlərin görüldüyü sahələrin və bu işlərin görülməsi prosesində istifadə edilən dövlət sirri təşkil edən məlumatların (məlumat daşıyıcılarının) mühafizəsinin təşkilini və məlumatların texniki kanallarla sızmasının qarşısının alınması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi;
işin görülməsinə cəlb edilən şəxslərin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılışlarının rəsmiləşdirilməsi;
zəruri hallarda texniki kəşfiyyata qarşı tədbirlərin, o cümlədən dövlət sirri təşkil edən məlumatların və onları açıqlayan əlamətlərin pərdələnməsi üzrə tədbirlərin yerinə yetirilməsi;

_____ -li “ _____ ” _____ 20____ il tarixli akt üzrə məhv edilib.

_____ -li “ _____ ” _____ 20____ il tarixli _____ üzrə göndərilib.
(müşayiət sənədinin adı)

"Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində həmin məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"na
4 NÖMRƏLİ ƏLAVƏ

(məxfilik qırığı)

XÜSUSİ MƏMULATLARIN UÇOTU JURNALI

Sıra -si	Uçota alınma tarixi	Xüsusi məmülətin şifri (indeksi)	Xüsusi məmülətin -si	Məxfilik qırığı	Müşayiət sənədinin daxilolma -si və tarixi	Haradan daxil olub və ya hansı bölmədə qeydiyyata götürülüb	Xüsusi məmülətin və onun uçot vərəqəsinin alınması barədə rejim üzrə səlahiyyətli nümayəndənin imzası və soyadı	Xüsusi məmülətin verildiyi bölmə							Pasportun (formulyarın) inventar -si	Uçotdan çıxarılması haqqında qeyd			Qeyd
								9	10	11	12	13	14	Göndərilib		Məhv edilib (aktın -si və tarixi)			
														hara və kimə			müşayiət sənədinin -si və tarixi		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	

İzah. 1. Seriyalı (kütləvi) istehsal olunan, sınaq üçün hazırlanan, istismarda olan, təmir olunmaq və ya məhv edilmək üçün daxil olan, habelə dəstləşdirici xüsusi məmülətlər üçün ayrıca uçot jurnalları açıla bilər.

2. "Xüsusi məmülətin verildiyi bölmə" sətirindəki sütunların sayı xüsusi məmülətlərin veriləcəyi bölmələrin sayına uyğun olmalıdır.

"Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində həmin məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"na
5 NÖMRƏLİ ƏLAVƏ

(məxfilik qırığı)

XÜSUSİ MƏMULATLARIN MIQDAR ÜZRƏ UÇOTU JURNALI (VƏRƏQƏSİ)

Xüsusi məmülətin şifri (indeksi) _____
Xüsusi məmülətin markası _____
Ölçü vahidi _____

Sıra -si	Tarix	Haradan daxil olub və ya haraya göndərilib (sərf edilib)	Müşayiət sənədinin -si və tarixi	Alınıb	Göndərilib	Qalıq	Qeyd
1	2	3	4	5	6	7	8

İzah. Hər bir adda xüsusi məmülətlərə (o cümlədən dənəvər, alışan, maye və s. materiallara) zəruri miqdarda vərəqə və ya ayrıca jurnal ayrılır.

"Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə
bağlı işlərin görülməsi prosesində həmin məlumatların
mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"na
6 NÖMRƏLİ ƏLAVƏ

Bölmə _____ " ____ " _____ 20__ il.
(təhvil verən) _____ vasitəsilə
(alan şəxsin soyadı, adı və atasının adı) _____
(təhvil alan bölmə) _____ xüsusi məmullatın verilməsi barədə

QAİMƏ _____

Xüsusi məmullatın şifri (indeksi)	Xüsusi məmullatın -si	Qeyd

Təhvil verilən xüsusi məmullatların və onların uçotu vərəqələrinin sayı _____

(yazı ilə)
Sex rəisi _____ TNB rəisi _____
Təhvil verdi _____ Təhvil aldı _____

"Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə
bağlı işlərin görülməsi prosesində həmin məlumatların
mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"na
7 NÖMRƏLİ ƏLAVƏ

(məxfilik qریف)

TƏSDİQ EDİRƏM

" ____ " _____ 200__ il.

QURAŞDIRILMA AKTI _____

" ____ " _____ 200__ il.

Biz, aşağıda imza edənlər _____
(vəzifələri və soyadları)

bu aktı ondan ötrü tərtib etdik ki, aşağıdakı dəstləşdiricilər tərəfindən xüsusi məmullata
quraşdırılmışdır:

Sıra -si	Quraşdırılmış dəstləşdiricilərin		Dəstləşdiricilərin quraşdırıldığı xüsusi məmullatların	
	şifri (indeksi) və məxfilik qریف	-si	şifri (indeksi) və məxfilik qریف	-si
1	2	3	4	5

İmzalar: _____

Uçot jurnalında quraşdırılma haqqında qeydi _____ etdi.
(soyadı və imzası)

(məxfilik qریف)

TƏSDİQ EDİRƏM

" " 200 il.

SÖKÜLMƏ AKTI _____

" " 200 il.

Biz, aşağıda imza edənlər _____
(vəzifələri və soyadları)

bu aktı ondan ötrü tərtib etdik ki, aşağıdakı dastlaşdırıcılar tərəfimizdən xüsusi məlumatdan sökülmüşdür:

Sıra si	Dastlaşdırıcının söküldüyü xüsusi məlumatın		Sökülmüş dastlaşdırıcı məlumatın			
	şifri (indeksi) və məxfilik qrifi	qeydiyyat -si	şifri (indeksi) və məxfilik qrifi	qeydiyyat -si	məhv edilməsi və ya qeydiyyata alınması barədə rəy	məhv edilməsi (aktın -si və tarixi) və ya qeydiyyata alınması barədə qeyd
1	2	3	4	5	6	7

İmzalar: _____

Uçot jurnalında quraşdırılma haqqında qeydi _____ etdi.
(soyadı və imzası)

"Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində həmin məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"na
9 NÖMRƏLİ ƏLAVƏ

Təşkilat _____

Təşkilat _____

(göndərən təşkilatın şərti adı)
" _____ " 20 ____ il.

(alan təşkilatın şərti adı)
Ünvan: _____

QAİMƏ _____

_____ vasitəsilə
(müşayiətcinin soyadı, adı, atasının adı)

Əsas: _____

Xüsusi məmullatın şifri (indeksi) və məxfilik qırifi	Mühasibat qeydiyyatı üzrə şifri	Partiyanın -si	Qablaşdırma növü	Yerlərin sayı	ölçü vahidi	Sayı		Qiymət	Məbləğ
						göndərilib	alan tərəfindən qəbul edilib rəqəmlə yazılı		

Satış şöbəsinin rəisi _____

Baş mühasib _____

Verdi _____

Dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə
bölmənin rəhbəri

Aldı _____

(müşayiət edən)

(9 nömrəli əlavənin arxa tərəfi)

XÜSUSİ QEYDLƏR

Yerin -si	Plombların sayı	Plomblar	
		plombun 1-ci tərəfindəki yazı	plombun 2-ci tərəfindəki yazı

Göndərilməsinə məsul şəxs _____

(imza)

" _____ " 20 ____ il.

Qaimədə göstərilən xüsusi məmullatlar qablaşdırılmış _____ yeri təhvil aldım.

" _____ " 20 ____ il.

(imza)

M.Y.

Dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölmənin qeydi:

Sənədlər göndərilib: _____, " _____ " 20 ____ il.

Xüsusi məmullatlar göndərilib: reyestr _____, " _____ " 20 ____ il.

(məxfilik qریف)

TƏSDİQ EDİRƏM

" " 20 il.

MƏHVETMƏ AKTI

Biz, aşağıda imza edənlər

(vəzifələri və soyadları)
bu aktı ondan ötrü tərtib etdik ki, " " -li " " 20 il
tarixli əmrə (sərəncama) əsasən prosesində zay edilən aşağıdakı

(prosesin adı)

xüsusi məmullatları yoxladıq və müəyyən etdik ki, onlar məhv edilməlidir:

Sıra -si	Xüsusi məmullatların şifri (indeksi)	Məmulatın -si	İnventar -si	Miqdarı (ədədlə, çəki ilə)	Məxfilik qریف	Pasportun (formulyarın) inventar -si	Qeyd

" " 20 il. İmzalar: _____

Aktda sadalanan xüsusi məmullatlar, onların qeydiyyat nömrələri aktdakı qeydlərlə
üzlənildikdən sonra _____
üslu ilə məhv edilmişdir.

(üslun adı)
" " 20 il. İmzalar: _____

Xüsusi qeydlər: _____
(yararlı dəstəyə icarə verilən və qiymətli metalların sökülməsi,

pasportların (formulyarların) məhv edilməsi)

Rejim üzrə səlahiyyətli şəxs _____ (_____)

Xüsusi məmullatların məhv edilməsi barədə qeydiyyat jurnalı və vəzifələrində qeydlər
edilmişdir _____

(vəzifəsi, imzası, soyadı, adı və atasının adı)
" " 20 il.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2005-ci il 15 mart tarixli 40 nömrəli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılması

QAYDASI

1. "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanının icrası məqsədilə hazırlanmış bu Qayda əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılması qaydasını müəyyən edir.

Bu Qayda əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmasında maraqlı olan Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanları, müəssisə, idarə və təşkilatları (xüsusi vurğulanan hallar-dan başqa, bundan sonra - təşkilat) tərəfindən tətbiq edilməlidir.

2. Əcnəbilər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq, vətəndaş olduğu dövlətə verilmiş dövlət sirri ilə işləməyə buraxılırlar.

3. Əcnəbilərin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılması verilən məlumatların qarşılıqlı mühafizəsi haqqında beynəlxalq müqavilə üzrə səlahiyyətli orqanın icazəsi əsasında və Azərbaycan Respublikasının *Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti* (bundan sonra - təhlükəsizlik orqanı) ilə razılaşdırılmaqla, konkret məlumatları digər dövlətə və beynəlxalq təşkilata vermək səlahiyyəti verilmiş təşkilatın rəhbərinin qərarı ilə həyata keçirilir.

4. Əcnəbilər, yalnız beynəlxalq müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş məqsədlərlə bağlı vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan həcmdə məlumatlarla tanış olmağa buraxılırlar. Əcnəbilərin tanış olmağa buraxılmalı olduqları məlumatların zəruri həcmi verilən məlumatların qarşılıqlı mühafizəsi haqqında beynəlxalq müqavilə üzrə səlahiyyətli orqan tərəfindən müəyyən edilir.

5. Beynəlxalq müqavilə üzrə səlahiyyətli orqan əcnəbinin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılması ilə əlaqədar konkret məlumatları digər dövlətlərə və beynəlxalq təşkilatlara vermək səlahiyyəti verilmiş

təşkilata aşağıdakı məlumatları qabaqcadan verməlidir: [\[11\]](#)

əcnəbinin soyadı, adı, atasının adı və vətəndaşlığı, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin adı və nömrəsi;

əcnəbinin ixtisası, işlədiyi təşkilat, vəzifəsi;

əcnəbinin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılışının uyğun olduğu məxfilik dərəcəsi;

əcnəbinin tanış olmağa buraxılması nəzərdə tutulan məlumatlar və onların məxfilik dərəcələri;

beynəlxalq müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş digər məlumatlar.

6. Vətəndaşlığı olmayan şəxslər Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı əsasında dövlət sirri ilə işləməyə buraxıla bilərlər. Bununla belə, vətəndaşlığı olmayan şəxslər bir qayda olaraq, "Xüsusi əhəmiyyətli" və "Tam məxfi" məlumatlarla işləməyə buraxılmırlar.

Dövlət sirri ilə işləməyə buraxılan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquqları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada müvəqqəti məhdudlaşdırıla bilər.

7. Vətəndaşlığı olmayan şəxsin dövlət sirri ilə işləməsində maraqlı olan təşkilat bu barədə əsaslandırılmış vəsatət təqdim etdiyi dövlət hakimiyyəti orqanına, tabelikdə olmayan təşkilatlar isə sifarişçi dövlət hakimiyyəti orqanına təqdim etməlidir.

Vəsatətdə aşağıdakılar əks olunmalıdır:

vətəndaşlığı olmayan şəxsin soyadı, adı, atasının adı, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin adı, nömrəsi, kim tərəfindən verildiyi;

vətəndaşlığı olmayan şəxsin tanış olmağa buraxılması nəzərdə tutulan məlumatlar, onların məxfilik dərəcələri və hansı əsaslarla məxfiləşdirildiyi;

vətəndaşlığı olmayan şəxsin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmasının zəruriliyini şərtləndirən əsaslar.

8. Dövlət hakimiyyəti orqanı vəsatəti əsaslı hesab etdikdə, vətəndaşlığı olmayan şəxsin konkret məlumatla işləməyə buraxılmasının mümkünlüyü məsələsinə baxılmaq üçün aşağıdakı materialları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarəetmə Komissiyaya (bundan sonra - İdarəetmə Komissiyası) təqdim edir:

vətəndaşlığı olmayan şəxsin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmasının zəruriliyini şərtləndirən əsaslar;

vətəndaşlığı olmayan şəxsin tanış olmağa buraxılması nəzərdə tutulan dövlət sirri təşkil edən məlumatların yayılacağı halda Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizliyinə vurula bilən ziyanın ağırlıq dərəcəsi haqqında ekspert rəyi;

vətəndaşlığı olmayan konkret şəxsin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmasının mümkünlüyü barədə təhlükəsizlik orqanının rəyi.

Ekspert rəyi bu məlumatlar məxfiləşdirilərkən, istinad edilmiş siyahı təsdiq etmiş dövlət hakimiyyəti orqanına təqdim edilən vəsatət və digər zəruri sənədlər əsasında hazırlanır və bu orqanın rəhbəri tərəfindən təsdiq edilir.

Dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmasının mümkünlüyünə baxılması ilə əlaqədar vətəndaşlığı olmayan şəxsin anketi, ətraflı tərcümeyi-halı, müvafiq rəyin verilməsi üçün zəruri olan digər sənədlər təhlükəsizlik orqanına təqdim edilməlidir.

9. Dövlət hakimiyyəti orqanı vətəndaşlığı olmayan şəxsin konkret məlumatla işləməyə buraxılmasının mümkünlüyü barədə təklifini hazırlayaraq, İdarəetmə Komissiyasının rəyi ilə birlikdə baxılmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edir.

10. Təşkilatın dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölməsi dövlət sirri ilə işləməyə buraxılan əcnəbiləri və vətəndaşlığı olmayan şəxsləri işləməyə buraxıldıqları məlumatların mühafizəsi ilə bağlı zəruri qaydalarla və dövlət sirri haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyəti nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə tanış etməlidirlər.

Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına müəssisə, idarə və təşkilatların buraxılması üçün icazənin alınması

QAYDASI

- "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixi 139 nömrəli Fərmanının icrası məqsədilə hazırlanmış bu Qayda müəssisə, idarə və təşkilatların (bundan sonra - təşkilat) dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına buraxılması üçün icazənin alınması qaydasını müəyyən edir.
icazə - təşkilatın təyin edilmiş müddətdə və müəyyən olunmuş şərtlərlə dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı konkret fəaliyyət növünü həyata keçirməsi hüququnu təşbit edən rəsmi sənəddir.
Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlər dedikdə, dövlət sirri təşkil edən elmi tədqiqat, təcrübi-konstruktor işlərinin aparılması, o cümlədən dövlət sirri təşkil edən məmullatların (silah, hərbi texnika və s.) layihələndirilməsi, hazırlanması, sınağı, istehsalı, habelə dövlət sirri təşkil edən topoqrafiya, geodeziya, kartoqrafiya və s. işlərlə bağlı fəaliyyət nəzərdə tutulur.
Informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması ilə bağlı işlər dedikdə, informasiyanı mühafizə vasitələrinin, informasiyanın mühafizəsini təmin edən informasiyanı emal vasitələrinin, habelə informasiyanın mühafizəsi tədbirlərinin səmərəliliyinə nəzarət vasitələrinin layihələndirilməsi, istehsalı, sınağı və s. ilə bağlı fəaliyyət nəzərdə tutulur.
Dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlər dedikdə, dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin edilməsi ilə əlaqədar xarici texniki kəşfiyyata əks-təsir, informasiyanın rabitə kanalları vasitəsilə sızmasından qarşısının alınması üzrə tədbirlər görülməsi, habelə bu tədbirlərin görülməsi üçün təbiiq edilən vasitələrin quraşdırılması, sazlanması və s. ilə bağlı fəaliyyət nəzərdə tutulur.
- Təşkilatın dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına buraxılmasına icazənin verilməsi üzrə səlahiyyətli orqan (bundan sonra - səlahiyyətli orqan) Azərbaycan Respublikasının *Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətidir.* [\[13\]](#)
Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikası Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin, *Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin* tabeliyində olan təşkilatın dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi ilə bağlı işlərin icrasına buraxılmasına icazənin verilməsi üzrə səlahiyyətli orqan bu təşkilatın tabe olduğu mərkəzi icra hakimiyyəti orqanıdır. [\[14\]](#)
Dövlət mühafizəsi obyektləri üçün və mühafizə olunan obyektlərdə informasiyanın mühafizə vasitələrinin yaradılması, dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlərin görülməsi və xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına buraxılmasına icazənin verilməsi üzrə səlahiyyətli orqan Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətidir.
Azərbaycan Respublikasının xaricədiplomatik və digər nümayəndəliklərində dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına buraxılmasına icazənin verilməsi üzrə səlahiyyətli orqan Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidmətidir. [\[15\]](#)
- icazənin verilməsi üzrə səlahiyyətli orqanın funksiyaları aşağıdakılardır: icazənin verilməsi barədə təşkilatın ərizəsinə baxılması; təşkilatın xüsusi ekspertizasının təşkili və keçirilməsi; təşkilat rəhbərinin dövlət attestasiyasının təşkili və keçirilməsi; icazənin verilməsi mümkünlüyü barədə qərar qəbul edilməsi; icazənin verilməsi; icazənin etibarlılığının dayandırılması, bərpası və ya icazəyə xitam verilməsi haqqında qərar qəbul edilməsi; icazə məsələləri üzrə normativ və metodik sənədlərin işlənilib hazırlanması; zəruri hallarda müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və təşkilatların mütəxəssislərinin aparılan xüsusi ekspertizalara cəlb edilməsi; verilməsi, etibarlılığı dayandırılması, bərpa edilməsi və xitam verilməsi icazələrin qeydiyyatının aparılması.
- Bu Qaydanın 1-ci bəndi ilə müəyyən edilmiş işləri icra etmək istəyən təşkilat icazənin verilməsi məsələsinə baxılması üçün səlahiyyətli orqana ərizə ilə müraciət etməlidir.
Ərizədə təşkilatın adı, təşkilatı-hüquqi forması və mülkiyyət növü, hüquqi ünvanı, icazə verilməli olan fəaliyyət növü və bu fəaliyyət növünün həyata keçiriləcəyi obyektlər, icazənin etibarlılıq müddəti göstərilir. Ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:
 - təşkilatın təsis sənədinin surəti;
 - təşkilatın dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnaməsinin surəti;
 - ərizədə göstərilən obyektlərdən hər biri üçün ərizəçinin istifadə (mülkiyyət, icarə və s.) hüququnu təsdiq edən sənədin surəti;
 - təşkilatın vergi orqanında qeydiyyata götürülməsi haqqında şəhadətnaməsinin surəti.Təqdim olunmuş müvafiq sənədlərin surətləri notariat qaydasında təsdiq olunmalıdır və onların dürüstlüyünə görə ərizəçi məsuliyyət daşıyır.
icazənin verilməsi üçün təqdim olunan ərizə səlahiyyətli orqan tərəfindən qeydiyyata götürülür.
- icazənin verilməsi barədə ərizəyə səlahiyyətli orqan tərəfindən 30 gün müddətində baxılır və icazənin verilməsinin mümkünlüyü barədə qərar qəbul edilir.
Xüsusi ekspertizə olunan obyektlərin mürəkkəbliyi və çoxluğu nəzərə alınaraq, icazənin verilməsi barədə ərizə üzrə qərarın qəbul edilməsi müddəti səlahiyyətli orqan tərəfindən 15 günə qədər uzadıla bilər.
Təşkilatın əlavə ekspertizasının keçirilməsi zərurəti yarandıqda, icazənin verilməsi barədə ərizə üzrə qərarın qəbul edilməsinin müddəti ərizənin qeydiyyata götürüldüyü tarixdən 60 gündən çox olmamaqla artırıla bilər.
- icazə təşkilatın xüsusi ekspertizasının və dövlət sirri təşkil edən məlumatların mühafizəsi üçün məsul rəhbərinin dövlət attestasiyasının məqbul nəticələri əsasında verilir.
Təşkilatın xüsusi ekspertizası dedikdə, konkret fəaliyyət növünün icrası üçün təşkilatda yaradılmış şəraitin dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik və normativ hüquqi aktlarına, habelə texniki kəşfiyyata əks-təsir və məlumatın texniki kanallarla sızmadan mühafizəsi üzrə normativ, metodik, həmçinin digər (standartlar, taktiki-texniki tapşırıqlar, texniki tapşırıqlar, texniki şərtlər və s.) sənədlərlə uyğunluğunun yoxlanılması və qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulur.
Təşkilat rəhbərinin dövlət attestasiyası dedikdə, təşkilatın fəaliyyətinin xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla onun rəhbərinin dövlət sirri təşkil edən məlumatların mühafizəsinin təşkili sahəsindəki bilik və bacarığının müsahibə yolu ilə qiymətləndirilməsi nəzərdə tutulur.
- Konkret fəaliyyət növünün icrasına icazə verilməsi ilə əlaqədar təşkilatın xüsusi ekspertizası və dövlət sirrinin mühafizəsi üçün məsul təşkilat rəhbərinin dövlət attestasiyası səlahiyyətli orqanın rəhbərinin qərarı ilə yaradılmış ekspert komissiyası və ya müvafiq attestasiya mərkəzi tərəfindən keçirilir.
Ekspert komissiyasının tərkibi səlahiyyətli orqanın ixtisas səviyyəsi dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin olunması üçün kifayət edən mütəxəssislərdən təşkil olunur.
Zəruri hallarda ekspert komissiyasının tərkibinə digər təşkilatların müvafiq mütəxəssisləri də (rəhbərləri ilə razılaşdırılmaqla) daxil edilə bilər.
Attestasiya mərkəzinin xüsusi ekspertizasını səlahiyyətli orqan həyata keçirir.
- Xüsusi ekspertizanın keçirilməsi icazənin verilməsi haqqında təşkilatın ərizəsinə əsasən səlahiyyətli orqanla təşkilat arasında bağlanmış müqavilə əsasında həyata keçirilir. Xüsusi ekspertizanın keçirilməsi ilə bağlı xərclər təşkilatın hesabına ödənilir.
- Təşkilatın xüsusi ekspertizasının yekunları ekspert komissiyasının sənədi və ya attestasiya mərkəzinin rəhbəri tərəfindən təsdiq edilmiş akta rəsmiləşdirilir. Aktda təşkilatın dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı konkret fəaliyyət növünün icrasına buraxılmasına hazırlığın vəziyyəti barədə rəy bildirilir.
Təşkilatın xüsusi ekspertizasının yekunları üzrə akt qərar qəbul edilməsi üçün səlahiyyətli orqana təqdim edilir.
- Təşkilat rəhbərinin dövlət attestasiyasının nəticəsi təşkilatın xüsusi ekspertizasının yekunu üzrə tərtib olunmuş akta daxil edilir və ya ayrıca akta rəsmiləşdirilərək, icazənin verilməsi üzrə səlahiyyətli orqana təqdim olunur.
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatlarla bağlı işlərin icrasına buraxılması təşkilatın rəhbəri vəzifəsinə yeni təyin olunmuş şəxs 3 ay müddətində dövlət attestasiyasından keçməlidir.
- icazə səlahiyyətli orqanın rəhbəri və ya onun səlahiyyət verdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır. Səlahiyyətli orqanın blankunda tərtib edilən icazədə aşağıdakılar göstərilir:
təşkilatın adı və hüquqi ünvanı;
icrasına icazə verilmiş konkret fəaliyyət növü;
göstərilən fəaliyyət növünün həyata keçirilməsi şərtləri;
icazənin etibarlılıq müddəti;
icazənin qeydiyyat nömrəsi və verilmə tarixi.
icazənin verilməsi barədə 5 gün müddətində səlahiyyətli orqan tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə yazılı məlumat verilir.
icazənin etibarlılıq müddəti konkret fəaliyyət növünün xüsusiyyətindən asılı olaraq müəyyən edilir, lakin bu müddət 5 ildən çox ola bilməz. Hər bir fəaliyyət növü üçün ayrı-ayrı icazə verilir. icazə verilən fəaliyyət növünün ərazi baxımından ayrı-ayrı obyektlərdə həyata keçirildiyi halda, ərizəçiyə icazə ilə birlikdə ərizədə göstərilən hər bir obyekt üçün onun ünvanı göstərilməklə, icazənin qeydə alınmış surəti təqdim olunur. Təşkilat bir neçə fəaliyyət növü üçün icazə ala bilər.
icazənin etibarlılıq müddəti bittikdə təşkilat 15 gün müddətində icazənin yenidən rəsmiləşdirilməsi məsələsinə baxılması üçün səlahiyyətli orqana ərizə təqdim etməlidir.
icazənin yenidən rəsmiləşdirilməsi onun verilməsi üçün müəyyən edilmiş qaydada aparılır.
icazənin yenidən rəsmiləşdirildiyi müddətdə ərizəçi əvvəl verilmiş icazəyə əsasən fəaliyyət göstərir.
icazənin itirildiyi halda təşkilat səlahiyyətli orqanı dərhal məlumatlandırır və xidməti təhqiqaat aparır. Xidməti təhqiqaatın nəticəsinə uyğun olaraq icazənin dublikatının verilməsi üzrə qərar qəbul edilir.
- icazənin verilməsi üzrə səlahiyyətli orqan icazənin verilməsindən imtina etmək hüququna malikdir. Bu halda imtinanın əsasları göstərilməklə, qərar qəbul olunan andan 3 gün müddətində ərizəçiyə yazılı məlumat verilir.
icazənin verilməsindən imtina edilməsi üçün aşağıdakılar əsas ola bilər: ərizəçinin təqdim etdiyi sənədlərdə məlumatların dürüst olmaması; təşkilatın xüsusi ekspertizasının nəticələri üzrə rəyin məqbul olmaması; təşkilat rəhbərinin dövlət attestasiyası üzrə rəyinin məqbul olmaması; qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər hallar.
- Səlahiyyətli orqan icazənin etibarlılığını aşağıdakı hallarda dayandırır və ya icazəyə xitam verir:
icazə verilməmiş təşkilat tərəfindən müvafiq ərizə təqdim edildikdə;
icazə verilərkən müəyyən edilmiş şərtlər pozulduqda;
konkret fəaliyyət növü üzrə icazə verilməsi işlərin icrasına son qoyulduqda;
təşkilat ləğv edildikdə, onun təşkilatı-hüquqi forması, mülkiyyət növü, habelə yerləşdiyi yer dəyişdikdə;
dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarəti həyata keçirən orqanın qərarı əsasında.
icazənin etibarlılığının dayandırılması, bərpası və ya icazəyə xitam verilməsi icazəni vermmiş səlahiyyətli orqanın qərarı ilə həyata keçirilir.
icazənin etibarlılığının dayandırılması, bərpası və ya icazəyə xitam verilməsi haqqında qərar qəbul etmiş səlahiyyətli orqan 5 gün müddətində bu barədə təşkilata və Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə yazılı məlumat verir.
icazənin etibarlılığının dayandırılması və ya icazəyə xitam verilməsi barədə qərarı aldığı gündən təşkilat göstərilən fəaliyyət növü üzrə işlərin icrasını dayandırmalıdır.
Xitam verilməsi icazə 10 gün müddətində icazəni vermmiş səlahiyyətli orqana qaytarılır.
- icazələrin verilməsi ilə əlaqədar səlahiyyətli orqanın fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə idarələrarası Komissiyaya tərəfindən əlaqələndirilir. Səlahiyyətli orqanlar hər rüb özində verdiyi və xitam verdiyi icazələr barədə idarələrarası Komissiyaya məlumat verir.
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına icazə verilməsi təşkilat tərəfindən icazənin verilməsi şərtlərinə əməl edilməsində nəzarəti icazəni vermmiş səlahiyyətli orqan həyata keçirir.
- Səlahiyyətli orqanların qərarlarından və hərəkətlərindən qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada şikayət edilə bilər.

Dövlət sirri təşkil edən məlumatın qeyri-qanuni yayılması üzrə ekspert rəyinin hazırlanması və təsdiq edilməsi

QAYDASI

- "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanının icrası məqsədilə hazırlanmış bu Qayda dövlət sirri təşkil edən məlumatın qeyri-qanuni yayılması üzrə ekspert rəyinin hazırlanması və təsdiq edilməsi qaydasını müəyyən edir.
- Məlumatın qeyri-qanuni yayılması üzrə qərar həmin məlumatın dövlət sirri təşkil etməsi haqqında bu Qaydaya uyğun hazırlanmış ekspert rəyi əsasında müvafiq dövlət hakimiyyəti orqanları və onların vəzifəli şəxsləri tərəfindən qəbul edilir.
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatın qeyri-qanuni yayılması - səlahiyyətli vəzifəli şəxsin icazəsi olmadan dövlət sirri təşkil edən məlumatla şəxsin tanış edilməsi (olması), belə məlumatın açıqlanması və (və ya) dövlət sirri təşkil edən məlumat daşıyıcısının onun saxlanılmasına məsul olan şəxsin nəzarətindən çıxmasıdır (itirilməsidir).
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatın qeyri-qanuni yayılması (bundan sonra - yayılma) fəvqəladə hadisədir və onun baş verdiyi dövlət hakimiyyəti orqanının, müəssisə, idarə və təşkilatın (bundan sonra - təşkilat) rəhbəri bu barədə dərhal Azərbaycan Respublikasının *Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə* və ya onun şəhər və rayon orqanlarına (bundan sonra - təhlükəsizlik orqanı), yayılmış məlumat məxfiləşdirilərkən istinad edilmiş təsdiq etmiş dövlət hakimiyyəti orqanına və (və ya) sifarişçiyə, habelə yayılmış məlumatı məxfiləşdirmiş təşkilatla məlumat verməli, hadisənin baş vermə vəziyyətinin, şəraitinin və səbəblərinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə tədbirlər görməli və (və ya) itirilmiş məlumat daşıyıcısının axtarışını təşkil etməlidir. Bu tədbirlər təhlükəsizlik orqanı ilə əlaqəli şəkildə həyata keçirilir. **1161**
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatın yayılması faktı aşkar olunduğu gün hadisənin baş verdiyi təşkilatın rəhbərinin əmri ilə səriştəli mütəxəssislərdən ibarət xidməti təhqiqat komissiyası (bundan sonra - təhqiqat komissiyası) yaradılır. Təhqiqat komissiyası aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:
dövlət sirri təşkil edən məlumatın yayılması vəziyyətini, o cümlədən hadisənin baş verdiyi yeri, vaxtı, yayılma vasitələrini və üsullarını müəyyən edir;
itirilmiş dövlət sirri təşkil edən məlumat daşıyıcısının axtarışını həyata keçirir;
dövlət sirri təşkil edən məlumatın yayılmasında məsul şəxsləri müəyyən edir;
yayılmış məlumatın dövlət sirri təşkil etməsi və məxfilik dərəcəsi haqqında ekspert rəyini hazırlayır, habelə dövlət sirri təşkil edən məlumatın yayılması nəticəsində dövlətin təhlükəsizliyinə vurulmuş ziyanı müəyyən edir;
dövlət sirri təşkil edən məlumatın yayılması şəraitini və səbəblərini müəyyənləşdirir və onların aradan qaldırılması üçün tövsiyələr verir.
- Təhlükəsizlik orqanının, yayılmış məlumat məxfiləşdirilərkən istinad edilmiş siyahı təsdiq etmiş dövlət hakimiyyəti orqanının və (və ya) sifarişçinin, habelə yayılmış məlumatı məxfiləşdirmiş təşkilatın mütəxəssisləri komissiyanın işində bilavasitə iştirak edə bilər.
- Təhqiqat komissiyası aşağıdakı hüquqlara malikdir:
itirilmiş dövlət sirri təşkil edən məlumat daşıyıcısının saxlanılması ehtimal olunan saxlama yerlərinə (ərazi sahələrinə, səyflərə, şkaflara və s.) baxış keçirmək;
itirilmiş dövlət sirri təşkil edən məlumat daşıyıcısını və ona aidiyyəti olan digər daşıyıcıları ucoq sənədləri əsasında hərəkəti üzrə yoxlamalar keçirmək;
dövlət sirrinin yayılmasında məsul şəxslərdən, habelə hadisənin baş vermə vəziyyətinin, şəraitinin, səbəblərinin müəyyən edilməsinə köməklik göstərə bilən digər şəxslərdən hadisə üzrə şifahi və yazılı izahat almaq;
xidməti təhqiqat üzrə ayrı-ayrı hərəkətlərin həyata keçirilməsi üçün təşkilat rəhbərinin icazəsi ilə təşkilatın digər mütəxəssislərini cəlb etmək.
- Təhqiqat komissiyasının üzvləri və təhqiqat üzrə ayrı-ayrı hərəkətlərin həyata keçirilməsinə cəlb edilmiş mütəxəssislər təhqiqatın nəticəsində marağı olmayan və dövlət sirri ilə işləməyə müvafiq formal buraxılışı olan şəxslər olmalıdır.
- Xidməti təhqiqat 10 gündən gec olmamaq şərti ilə aparılmalıdır.
- İtirilmiş məlumat daşıyıcısının axtarışı üzrə görülmüş bütün tədbirlərin nəticələri sənədləşdirilməlidir. İtirilmiş məlumat daşıyıcısının axtarışı üçün bütün imkanlardan istifadə olunmasına baxmayaraq daşıyıcı tapılmadıqda, axtarışa xitam verilməsi barədə rəy hazırlanır.
- Təhqiqat komissiyası üzvlərinin imzaladığı rəy komissiyayı yaratmış təşkilatın rəhbəri tərəfindən təsdiq edilir və bununla axtarışa xitam verilir.
- Təhqiqat komissiyasının işinin yekunları üzrə aşağıdakı sənədlər baxılmaq üçün təşkilatın rəhbərinə təqdim edilməlidir:
xidməti təhqiqatın yekunları haqqında arayış;
itirilmiş məlumat daşıyıcısının axtarışı üzrə görülmüş tədbirlər barədə aktlar;
itirilmiş məlumat daşıyıcısının axtarışına xitam verilməsi barədə rəy;
yayılmış məlumatın dövlət sirri təşkil etməsi və məxfilik dərəcəsi haqqında rəy;
məlumatın yayılması nəticəsində dövlətin təhlükəsizliyinə vurulmuş ziyan haqqında arayış;
hadisənin təhqiqatı üzrə alınmış izahatlar;
xidməti təhqiqata aid digər sənədlər.
- Yayılmış məlumatın dövlət sirri təşkil etməsi və məxfilik dərəcəsi barədə rəyi təhqiqat komissiyasını yaratmış təşkilatın rəhbəri təsdiq edir.
- Xidməti təhqiqatın yekunları üzrə sənədlər 3 gün müddətində təhlükəsizlik orqanına və yayılmış məlumat məxfiləşdirilərkən, istinad edilmiş siyahı təsdiq etmiş dövlət hakimiyyəti orqanına təqdim edilir və sonuncu tərəfindən hadisə üzrə müvafiq qərar qəbul edilir.
- Yayılmış məlumat məxfiləşdirilərkən, istinad edilmiş siyahı təsdiq etmiş dövlət hakimiyyəti orqanının rəhbəri həmin məlumatın dövlət sirri təşkil etməsi və məxfilik dərəcəsi haqqında rəylə razılaşmadıqda öz sərəncamı ilə yeni komissiyaya yaradılır.
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatın yayılması bitüvüklükdə Azərbaycan Respublikası və (və ya) mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı üzrə dövlətin təhlükəsizliyinə ziyan vurulması ilə nəticələndiyi hallarda hadisənin təhqiqatı üzrə materiallar baxılmaq üçün hadisə üzrə qərar qəbul edən dövlət hakimiyyəti orqanı tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə idarələrarası Komissiyaya təqdim edilir.
- Xidməti təhqiqat və onun yekunları üzrə sənədlərin bir nüsxəsi hadisənin baş verdiyi təşkilatın dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölməsində saxlanılır.

Dövlət sirrinin yayılmasının qarşısının alınması

QAYDASI

- "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanının icrası məqsədilə hazırlanmış bu Qayda dövlət sirrinin yayılmasının qarşısının alınması qaydasını müəyyən edir.
- Dövlət sirrinin yayılması dedikdə, dövlət sirri təşkil edən məlumatın qeyri-qanuni yayılması, yəni səlahiyyətli vəzifəli şəxsin icazəsi olmadan dövlət sirri təşkil edən məlumatla şəxsin tanış edilməsi (olması), belə məlumatın açıqlanması və (və ya) dövlət sirri təşkil edən məlumat daşıyıcısının onun saxlanılmasına məsul olan şəxsin nəzarətindən çıxması (itirilməsi), habelə məlumatın texniki kanallarla sızması nəzərdə tutulur.
- Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, müəssisə, idarə və təşkilatlarda dövlət sirri təşkil edən məlumatların və onların daşıyıcılarının mühafizəsi üçün dövlət sirrinin mühafizəsi sistemi yaradılır. Dövlət sirrinin mühafizəsi sisteminin səmərəliliyi dövlət sirrinin mühafizəsi üçün lazım olan bölmələrin vaxtında yaradılmasından, bu bölmələrin mütəxəssislərinin ixtisas səviyyəsindən, dövlət sirri ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tələblərin yerinə yetirilməsinin vəziyyətindən, habelə açıq tədbirlər (konfrans, sərgi, simpozium və s.) və kütləvi informasiya vasitələri üçün materiallar hazırlanarkən, beynəlxalq əlaqələr həyata keçirilərkən görülən tədbirlərin keyfiyyətindən aslıdır.
- Tətbiq edilən dövlət sirrinin mühafizəsi sisteminin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə mütəmadi olaraq, aidiyyəti mütəxəssislər də cəlb edilməklə, dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölmələr tərəfindən dövlət sirrinin mühafizəsi sisteminin və məxfilik rejiminin vəziyyəti, dövlət sirrinin mühafizəsinin dövlət sirri haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğunluğunu öyrənilməli və təhlil edilməli, dövlət sirri təşkil edən məlumatların mümkün axın (kənar sızma) kanalları müəyyənləşdirilməli və müvafiq tədbirlər həyata keçirilməlidir.
- Dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölmənin yaradılması, dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində dövlət sirri təşkil edən məlumatların mühafizəsi dövlət sirri haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada həyata keçirilir.
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlər görülən müəssisə, idarə və təşkilatlarda (bundan sonra - təşkilat) açıq tədbirlər və kütləvi informasiya vasitələri üçün hazırlanan materiallarla dövlət sirrinin yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə belə materiallar qabaqcadan ekspertizadan keçirilir.
- Ekspertizanın materiallardakı məlumatların dövlət hakimiyyəti orqanında və təşkilatda qüvvədə olan məxfiləşdirilməli məlumatlar siyahısı ilə tutuşdurulması yolu ilə həyata keçirilir.
- Ekspertizanın keçirilməsi üçün təşkilat rəhbərinin sərəncamı ilə təşkilatın fəaliyyəti ilə bağlı hər tərəfli məlumatı və dövlət sirri ilə işləməyə buraxılışı olan ixtisaslı mütəxəssislərdən ibarət ekspert komissiyası yaradılır. Ekspert komissiyasının tərkibinə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölmə əməkdaşları da daxil edilir.
- Dövlət sirrinə aid edilmiş məlumatlar barədə sərəncam vermək səlahiyyəti olan dövlət hakimiyyəti orqanlarında belə materialların ekspertizası bu orqanların ictimaiyyətlə (kütləvi informasiya vasitələri ilə) əlaqəsini həyata keçirən bölməsi tərəfindən yerinə yetirilir. Ekspertizaya aidiyyəti mütəxəssislər və dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölmə əməkdaşları da cəlb edilə bilər.
- Müxtəlif təşkilatlar tərəfindən birgə hazırlanmış materialların ekspertizası bu təşkilatların rəhbərlərinin qarşılıqlı razılığı əsasında həmin təşkilatlardan birində keçirilə bilər.
- Ekspertizanı keçirən şəxslər qüvvədə olan məxfiləşdirilməli məlumatlar siyahısını və təşkilatda görülən işlərin dövlət sirri təşkil edən göstəricilərini, xüsusiyyətlərini, aşkaredici əlamətlərini bilməli, ekspertizaya edilən materiallarda əks olunmuş belə məlumatları müəyyən etməli və materiallardan çıxarmalıdır.
- Göstərilən materialların qeyd edilən məqsədlər üçün istifadəsinə ekspert komissiyasının müvafiq rəyinə əsasən icazə verilir.
- Ekspertizanın nəticəsi barədə rəy ekspert komissiyasının və ya ictimaiyyətlə əlaqəni həyata keçirən bölmənin rəhbəri tərəfindən təsdiq edilir.
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin icrasına cəlb olunmuş təşkilatlar tabeliyində olduğu dövlət hakimiyyəti orqanının icazəsi ilə, dövlət hakimiyyəti orqanının tabeliyində olmayan təşkilatlar isə bu işlərin sifarişçisi ilə razılaşdırılmaqla, beynəlxalq əməkdaşlığı və bununla əlaqədar əcnəbilərin qəbulunu həyata keçirə bilər.
- Əcnəbilərin dövlət hakimiyyəti orqanlarında və ya təşkilatlarda qəbulu beynəlxalq müqavilələrə və beynəlxalq əməkdaşlıq planlarına uyğun olaraq həyata keçirilir və əcnəbilərin səfərinin məqsədi, tarixi və müddəti, nümayəndə heyətinin tərkibi barədə dövlət hakimiyyəti orqanı və ya təşkilat qabaqcadan məlumatlandırılır.
- Əcnəbilərin qəbulu ilə əlaqədar dövlət hakimiyyəti orqanı və ya təşkilat səfərinin məqsədi, səhənin xüsusiyyəti, beynəlxalq müqavilələr və beynəlxalq əməkdaşlıq planları nəzərə alınmaqla, əcnəbilərin qəbulu proqramını işləyib hazırlayır.
- Qəbul proqramında səfərin məqsədi, tarixi və vaxtı, səfər edənlərin soyadı, adı, təmsil etdiyi ölkə, təşkilat göstərilir və səfər ediləcək təşkilatlar və ya bölmələr, səfər edənlərin tanış ediləcəyi və onlara veriləcək materiallar, qəbul edən tərəfdən qəbulda iştirak nəzərdə tutulan şəxslər müəyyənləşdirilir.
- Qəbul proqramı dövlət hakimiyyəti orqanı və ya təşkilat rəhbəri və yaxud onların səlahiyyət verdiyi şəxs tərəfindən təsdiq edilir.
- Qəbul proqramına bir qayda olaraq, xüsusi əhəmiyyətli təşkilatlar daxil edilir. Xüsusi əhəmiyyətli təşkilatlar qəbul proqramına daxil edildikdə, proqram Azərbaycan Respublikasının *Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti* və ya onun şəhər və rayon orqanları (bundan sonra - təhlükəsizlik orqanı) ilə razılaşdırılır (kəşfiyyət və əks-kəşfiyyət subyektlərinin təşkilatları istisna olmaqla). **1171**
- Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlər görülən təşkilatlarda qəbul proqramına uyğun olaraq, səfər ediləcək bölmələrin rəhbərlərinin iştirakı ilə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə bölmə tərəfindən tədbirlər planı işləyib hazırlanır.
- Tədbirlər planı təşkilatda mövcud olan dövlət sirrinin yayılmaması məqsədilə əcnəbilələrə işə cəlb edilmiş şəxslərin təlimatlandırılmasını, əcnəbilərin tanış ediləcəyi və onlara veriləcək materiallara

bxılması, təşkilat daxilində hərəkət marşrutunun müəyyənləşdirilməsini, təşkilatda və səfər ediləcək bölmələrdə məxfilik rejiminin gücləndirilməsi üçün əlavə tədbirləri nəzərdə tutur.

Tədbirlər planı təşkilatda dövlət sirtinin mühafizəsi üzrə idarə nəzarətini həyata keçirən orqanla razılaşdırılmaqla təşkilat rəhbəri və ya onun səlahiyyət verdiyi şəxs tərəfindən təsdiq edilir və həyata keçirilir.

Xüsusi əhəmiyyətli təşkilatlarda qəbulla bağlı hazırlanmış tədbirlər planı təhlükəsizlik orqanı ilə razılaşdırılır (kəşfiyyət və əks-kəşfiyyət subyektlərinin təşkilatlan istisna olmaqla).

12. Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlər yerinə yetirilən təşkilatların dövlət sirri ilə məlumatlı şəxsləri beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində dövlət sirri ilə bağlı olmayan məsələlərə əlaqədar xarici ölkələrə xidməti ezamiyyətə, bir qayda olaraq, göndərmirlər. Zəruri halda belə şəxslər təşkilat rəhbərinin qərarı ilə xarici ölkəyə xidməti ezamiyyətə göndərilə bilər.

Qərar dövlət sirri ilə məlumatlı şəxsin xarici ölkəyə ezam olunmasının zəruriyyəti əsaslandırın aidyyəti bölmə rəhbərinin tələqi (məruzəsi) və göstərilən şəxsin dövlət sirri ilə məlumatlılığı barədə rəy əsasında qəbul edilir.

Rəy təşkilatın dövlət sirtinin mühafizəsi üzrə bölməsi və ezam olunması nəzərdə tutulan şəxsin işlədiyi bölmə rəhbəri tərəfindən hazırlanır və imzalanır.

Rəydə təmsiləşdirilən şəxsin həmin təşkilatda işlədiyi müddət və vəzifəsi, dövlət sirri ilə işləməyə buraxılışının forması, nömrəsi və tarixi, tanış olduğu məlumatın ən yüksək məxfilik dərəcəsi, səfər etdiyi hərbi hissə və təşkilatlarda tanış olduğu məlumatların məxfilik dərəcəsi göstərilməklə, dövlət sirri ilə məlumatlılığı haqqında nəticə əks olunmalıdır. Rəydə şəxsin tanış olduğu dövlət sirtinin mahiyyəti açıqlanmamalıdır.

Dövlət sirri ilə məlumatlı şəxs xaricə ezamiyyətə getməzdən öncə təşkilat rəhbəri və ya onun səlahiyyət verdiyi şəxs tərəfindən xidməti ezamiyyətin məqsədlərinə dair məsələlər üzrə təlimatlandırılır. Zəruri hallarda aidyyəti dövlət hakimiyyəti orqanları dövlət sirri ilə məlumatlı şəxsin ezamiyyətə getmə vaxtı, ezamiyyətin müddəti, məqsədi və proqramları barədə Azərbaycan Respublikasının xaricdəki nümayəndəliklərinə müəyyən edilmiş qaydada qabaqcadan məlumat verə bilər.

Dövlət sirri ilə məlumatlı şəxs xaricdə olduğu müddətdə nəzərdə tutulmayan görüş və səfərlər barədə təkliflər aldıqda, Azərbaycan Respublikasının həmin ölkədəki diplomatik nümayəndəliklərinə məlumat verməli və onların tövsiyələrinə uyğun hərəkət etməlidir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2005-ci il 15 mart tarixli 40 nömrəli qərarı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

Dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarə orqanlarında, müəssisə, idarə və təşkilatlarda dövlət sirtinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarətin həyata keçirilməsi

QAYDALARI

1. "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanının icrası məqsədilə hazırlanmış və Qaydalar dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarə orqanlarında, müəssisə, idarə və təşkilatlarda (bundan sonra - təşkilat) dövlət sirtinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarətin həyata keçirilməsi qaydalarını müəyyən edir.

2. Dövlət sirtinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarətin həyata keçirilməsində məqsəd təşkilatda dövlət sirtinin mühafizəsinin təşkili və təmin olunması işlərinin dövlət sirri haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğunluğunun öyrənilməsindən, dövlət sirtini mühafizə sisteminin və məxfilik rejiminin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsindən, bu sahədə mövcud olan çatışmazlıqların və pozuntuların aşkar edilməsindən, belə halların başvermə səbəblərinin müəyyən edilməsindən, onların aradan qaldırılması və qarşısının alınması üçün təkliflər hazırlanmasından və tədbirlər görülməsindən ibarətdir.

3. Təşkilatda dövlət sirtinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarət "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən olunmuş orqan *"Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti"* (bundan sonra - nəzarət orqanı) tərəfindən həyata keçirilir. ^[18]

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatında, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin aparatlarında ~~əlaqədar~~, məhkəmə və prokurorluq orqanlarında, *habelə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində, Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyət Xidmətində və Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətində* dövlət sirtinin mühafizəsinin təmin olunmasına nəzarət bu orqanların rəhbərləri tərəfindən təşkil edilir. ^[19]

4. Təşkilatda dövlət sirtinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarət bu nəzarəti həyata keçirən orqanın yaratdığı komissiya tərəfindən təşkilatda 5 ildən gec olmayaraq yoxlamaların keçirilməsi və dövlət sirtinin mühafizəsinin vəziyyəti barədə təşkilatdan alınmış illik hesabatın öyrənilməsi və tövsiyələr verilməsi yolu ilə həyata keçirilir. İllik hesabatlar növbəti ilin yanvar ayında nəzarət orqanına təqdim olunur. Yoxlamaların keçirilməsi üzrə metodikalar və hesabatların hazırlanması üzrə tövsiyələr nəzarət orqanı tərəfindən işlənilib hazırlanır.

5. Nəzarət orqanı rəhbərinin və ya onun səlahiyyət verdiyi vəzifəli şəxsin sərəncamı ilə yaradılan komissiyanın tərkibinə digər təşkilatların dövlət sirtinin mühafizəsi üzrə səriştəli mütəxəssisləri onların rəhbərlərinin razılığı ilə daxil edilə bilər. Komissiyanın tərkibinə daxil edilən şəxslərin dövlət sirri ilə işləməyə müvafiq formalı buraxılışları olmalıdır.

6. Komissiya tərəfindən yoxlama, nəzarət orqanının rəhbəri və ya onun səlahiyyət verdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanmış məktuba əsasən həyata keçirilir. Məktubda yoxlamanın məqsədi və komissiyanın tərkibi göstərilir. Təşkilatın dövlət sirtinin mühafizəsi üzrə bölməsinin və yoxlamanın keçirildiyi struktur bölməsinin rəhbərləri komissiyanın işində iştirak edirlər. Təşkilat rəhbəri komissiyanın işləməsi üçün lazımi şəraitin yaradılmasına borcludur.

7. Yoxlamaları həyata keçirən komissiya üzvləri yoxlamaya aid məsələlərə bağlı sənədlərlə tanış olmaq, arayışlar və izahatlar almaq, aidyyəti mütəxəssislərlə məsləhətləşmələr aparmaq hüququna malikdirlər. Yoxlamaları həyata keçirən komissiya yoxlamanın predmetinə bilavasitə aid olmayan sənədləri, arayışları, izahatları tələb etmək, yoxlama keçirilən təşkilatın və onun əməkdaşlarının fəaliyyətinə müdaxilə etmək hüququna malik deyil. Yoxlama, yalnız yoxlanılan təşkilatın iş günləri və iş saatlarında həyata keçirilə bilər. Bu zaman yoxlanılan təşkilatın fəaliyyətinin hər hansı şəkildə dayandırılması və təşkilatın əməkdaşlarına xidməti vəzifələrinin yerinə yetirilməsinə maneələr yaradılması yolverilməzdir.

8. Yoxlamaların nəticələri üzrə komissiya tərəfindən tərtib edilən aktda yoxlama keçirilən təşkilatın və struktur bölməsinin adı, yoxlamanın keçirilməsi üçün əsas, komissiyanın tərkibi və yoxlamanın keçirilmə müddəti, dövlət sirtinin mühafizəsinin təşkili və təmin olunması işlərinin dövlət sirri haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğunluğu, təbiiq olunan dövlət sirtini mühafizə sisteminin və məxfilik rejiminin vəziyyəti haqqında məlumat, başvermə səbəbləri göstərilməklə çatışmazlıqlar və pozuntular barədə məlumat, dövlət sirtini mühafizə sisteminin vəziyyəti barədə rəy, onun təkmilləşdirilməsi, aşkar edilmiş çatışmazlıqların və pozuntuların aradan qaldırılması, habelə qarşısının alınması ilə bağlı təkliflər əks etdirilir.

Akt komissiya üzvləri və komissiyanın işində iştirak etmiş şəxslər tərəfindən imzalanır və komissiyam yaratmış vəzifəli şəxsə təqdim edilir. Aktın bir nüsxəsi tədbir görülmək üçün yoxlamanın keçirildiyi təşkilatın rəhbərinə, bir nüsxəsi isə məlumat üçün təşkilatın tabe olduğu mərkəzi icra hakimiyyəti orqanına və ya sifarişçi orqana göndərilir.

Komissiyanın hər hansı üzvü yoxlamanın yekunu üzrə tərtib edilmiş akt ilə razı olmadıqda, onun xüsusi rəyi aktda imzalardan aşağıda və ya bu barədə aktda qeyd edilməklə ayrıca vərəqdə yazılır.

Komissiyanın işinin nəticələri ilə razı olmayan təşkilatın şikayət etmək hüququ vardır.

9. Yoxlama aktında qeyd olunan çatışmazlıqların və pozuntuların qarşısının alınması, onların aradan qaldırılması və təbiiq olunan dövlət sirtini mühafizə sisteminin təkmilləşdirilməsi məqsədilə tədbirlər planı işlənilib hazırlanır, təşkilat rəhbəri tərəfindən təsdiq edilir və yerinə yetirilir. Xüsusi əhəmiyyətli təşkilatlar üzrə belə tədbirlər planı nəzarət orqanı ilə razılaşdırılır.

Tədbirlər planının icrası barədə təşkilat tərəfindən yoxlamaları həyata keçirmiş nəzarət orqanına və təbəçilik üzrə mərkəzi icra hakimiyyəti orqanına və ya sifarişçi təşkilat rəsmi məlumat (arayı) təqdim olunur.

10. Yoxlama zamanı dövlət sirri haqqında qanunvericiliyin tələblərinin kobud şəkildə pozulması faktı aşkar edildikdə, komissiya tərəfindən təşkilatda və ya onun yoxlama keçirilən struktur bölməsində dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin dayandırılması barədə məsələ qaldırılabilir. Belə qərar yoxlamaları həyata keçirən nəzarət orqanının rəhbəri və ya onun səlahiyyət verdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən qəbul edilə bilər. Bu halda qərar barədə yoxlanılan təşkilatda dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi ilə bağlı işlərin icrasına icazəni vermmiş səlahiyyətli orqana və təşkilatla məlumat verilir.

Təşkilatda dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin icrasına icazəni vermmiş səlahiyyətli orqan dövlət sirri haqqında qanunvericiliyə uyğun tədbirlər həyata keçirir və bu barədə nəzarət orqanına məlumat verir.

-
-
-

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNƏBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

- 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**)
- 6 fevral 2007-ci il tarixli 25 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007-ci il, 2, maddə 185**)
- 19 oktyabr 2009-cu il tarixli 168 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 10, maddə 857**)
- 22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Azərbaycan" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**)
- 19 aprel 2017-ci il tarixli 159 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 20 aprel 2017-ci il, 82, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, 4, maddə 643**)
- 8 fevral 2019-cu il tarixli 42 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 2, maddə 340**)

QƏRAR EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

* Beynəlxalq müqavilə - adından asılı olmayaraq, "Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrinin bağlanması, icrası və ləğv edilməsi qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq bağlanmış müqavilələrdir.

- Beynəlxalq müqavilə - adından asılı olmayaraq, "Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrinin bağlanması, icrası və ləğv edilməsi qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanmış müqavilələr.

^[1] 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 1-ci bəndində "dövlətlərə" sözdən sonra "və beynəlxalq təşkilatlara" sözləri əlavə edilmişdir.

^[2] 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə "Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətlərə verilməsi Qaydası"nın 1-ci bəndin birinci və ikinci abzaslarında "dövlətlərə" sözdən sonra "və beynəlxalq təşkilatlara" sözləri əlavə edilmişdir.

^[3] 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 2-ci bənddə hər iki halda "dövlətə" sözdən sonra "və beynəlxalq təşkilat" sözləri əlavə edilmişdir.

^[4] 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 3-cü və 8-ci bəndlərdə, 4-cü bəndin birinci abzasında, 6-cı bəndin ikinci abzasında "dövlətə" sözdən sonra "və beynəlxalq təşkilat" sözləri əlavə edilmişdir.

^[5] 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 5-ci bəndin birinci, səkkizinci və doqquzuncu abzaslarında "dövlətə" sözdən sonra "və beynəlxalq təşkilat" sözləri, beşinci və yeddinci abzaslarında "tərəf-dövlətin" sözlərindən sonra "və beynəlxalq təşkilatın" sözləri əlavə edilmişdir.

[\[6\]](#) 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 7-ci bəndin birinci abzasında hər iki halda "dövlətə" sözləndən sonra "və beynəlxalq təşkilata" sözləri, ikinci abzasında hər iki halda "tərəf-dövlətlə" sözlərindən sonra "və beynəlxalq təşkilatla" sözləri əlavə edilmişdir.

[\[7\]](#) **22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"nın 1-ci hissəsinin ikinci abzasında "**Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi**" sözləri "**Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[8\]](#) 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 43-cü bəndinin birinci və ikinci abzaslarında "**dövlətə**" sözlərindən sonra "**və beynəlxalq təşkilata**" sözləri əlavə edilmişdir.

[\[9\]](#) **19 aprel 2017-ci il tarixli 159 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Xalq**" qəzeti, 20 aprel 2017-ci il, 82, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, 4, maddə 643**) ilə 46-cı hissənin birinci abzasında "**fəldyeger rabitə orqanı**" sözləri "**fəldyeger rabitəsi vasitəsilə**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[10\]](#) 6 fevral 2007-ci il tarixli 25 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007-ci il, 2, maddə 185**) ilə "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"nın 2 nömrəli əlavəsinin izah hissəsinin 1-ci bəndində "**Bayram**" sözü "**İş günü hesab edilməyən bayram**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

19 oktyabr 2009-cu il tarixli 168 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009-cu il, 10, maddə 857**) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin görülməsi prosesində həmin məlumatların mühafizəsinin təmin edilməsi Qaydası"nın 2 nömrəli əlavə "Rejimli sahələrin və onların açarlarının mühafizəyə təhvil-təslim jurnalı"nda "izah" hissəsinin 1-ci bəndində "**İş günü hesab edilməyən bayram və istirahət günlərində**" sözləri "**İstirahət, səsvermə, iş günü hesab edilməyən bayram günlərində və ümumxalq hüzn günündə**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[11\]](#) 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 3-cü bənddə "dövlətə" sözlərindən sonra "və beynəlxalq təşkilata" sözləri əlavə edilmişdir.

22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə edilmiş "Əcnəblərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin dövlət sirri ilə işləməyə buraxılması Qaydası"nın 3-cü hissəsində "**Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi**" sözləri "**Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[12\]](#) 14 mart 2006-cı il tarixli 72 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006-cı il, 3, maddə 300**) ilə 5-ci bənddə "dövlətlərə" sözlərindən sonra "və beynəlxalq təşkilatlara" sözləri əlavə edilmişdir.

[\[13\]](#) **22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına müəssisə, idarə və təşkilatların buraxılması üçün icazənin alınması Qaydası"nın 2-ci hissəsinin birinci abzasda "**Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi**" sözləri "**Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[14\]](#) **22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına müəssisə, idarə və təşkilatların buraxılması üçün icazənin alınması Qaydası"nın 2-ci hissəsinin ikinci abzasda "**Dövlət Sərhəd Xidmətinin**" sözlərindən sonra "**Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin**" sözləri əlavə edilmişdir.

[\[15\]](#) **22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə "Dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə edilməsi, informasiyanı mühafizə vasitələrinin yaradılması, habelə dövlət sirrinin mühafizəsi üzrə tədbirlər görülməsi və (və ya) xidmətlər göstərilməsi ilə bağlı işlərin icrasına müəssisə, idarə və təşkilatların buraxılması üçün icazənin alınması Qaydası"na yeni məzmununda dördüncü abzas əlavə edilmişdir.

[\[16\]](#) **22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə "Dövlət sirri təşkil edən məlumatın qeyri-qanuni yayılması üzrə ekspert rəyinin hazırlanması və təsdiq edilməsi Qaydası"nın 4-cü hissəsində "**Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinə**" sözləri "**Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[17\]](#) **22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə "Dövlət sirrinin yayılmasının qarşısının alınması Qaydası"nın 10-cu hissəsinin dördüncü abzasında "**Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi**" sözləri "**Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[18\]](#) **22 sentyabr 2016-cı il tarixli 360 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("**Azərbaycan**" qəzeti 30 sentyabr 2016-cı il, 214, **Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016-cı il, 9, maddə 1585**) ilə "Dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarə orqanlarında, müəssisə, idarə və təşkilatlarda dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydaları"nın 3-cü hissəsinin birinci abzasında "**Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi**" sözləri "**Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[19\]](#) **8 fevral 2019-cu il tarixli 42 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 2, maddə 340**) ilə "Dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarə orqanlarında, müəssisə, idarə və təşkilatlarda dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydaları"nın 3-cü hissəsinin ikinci abzasından "**eləcə də,**" sözləri çıxarılsın, həmin abzasda "**prokurorluq orqanlarında**" sözlərindən sonra "**habelə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində, Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidmətində və Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətində**" sözləri əlavə edilmişdir.